ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 24ης Μαΐου 2012*

«Αίτηση αναιρέσεως — Κοινοτικό σήμα — Απόλυτος λόγος απαραδέκτου — Έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα — Τρισδιάστατο σημείο που παριστά σοκολατένιο λαγό με κόκκινη κορδέλα»

Στην υπόθεση C-98/11 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2011,

Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli AG, με έδρα το Kilchberg (Ελβετία), εκπροσωπούμενη από τον R. Lange, Rechtsanwalt,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι το

Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), εκπροσωπούμενο από τον G. Schneider,

καθού πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο τμήματος, A. Prechal, K. Schiemann (εισηγητή), C. Toader και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: V. Trstenjak

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 2ας Φεβρουαρίου 2012,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτηση αναιρέσεως, η Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli AG (στο εξής: Lindt) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 17ης Δεκεμβρίου 2010, T-336/08, Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli κατά ΓΕΕΑ (Μορφή σοκολατένιου λαγού με κόκκινη κορδέλα) (στο εξής: αναιρεσιβαλλομένη απόφαση), με την οποία το δικαστήριο αυτό απέρριψε την

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

προσφυγή της περί ακυρώσεως της αποφάσεως του τετάρτου τμήματος προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ) της 11ης Ιουνίου 2008 (υπόθεση R 1332/2005-4), αφορώσας την αίτησή της για την καταχώριση ως κοινοτικού σήματος ενός τρισδιάστατου σημείου το οποίο παριστά σοκολατένιο λαγό με κόκκινη κορδέλα.

Το νομικό πλαίσιο

2 Η υπό κρίση διαφορά διέπεται από τον κανονισμό (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1).

3 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα δεν γίνονται δεκτά προς καταχώριση.

4 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του ίδιου κανονισμού δεν έχει εφαρμογή, αν το σήμα έχει αποκτήσει, για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία ζητείται η καταχώριση, διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσεως που του έχει γίνει.

Ιστορικό της διαφοράς

5 Στις 18 Μαΐου 2004, η Lindt κατέθεσε στο ΓΕΕΑ αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος δυνάμει του κανονισμού 40/94. Το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση είναι το εικονιζόμενο κατωτέρω τρισδιάστατο σημείο, το οποίο παριστά σοκολατένιο λαγό με κόκκινη κορδέλα και το οποίο, κατά την περιεχόμενη στην αίτηση περιγραφή, έχει κόκκινο, χρυσαφί και καφέ χρώμα:

6 Τα προϊόντα για τα οποία ζητείται η καταχώριση του σήματος εμπίπτουν στην κλάση 30 κατά την έννοια

του Διακανονισμού της Νίκαιας, της 15ης Ιουνίου 1957, για τη διεθνή ταξινόμηση των προϊόντων και των υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση σημάτων, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί, και αντιστοιχούν στην εξής περιγραφή: «Σοκολάτα και προϊόντα σοκολάτας».

7 Με απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2005, ο εξεταστής του ΓΕΕΑ απέρριψε την αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, κρίνοντας ότι το επίμαχο σήμα στερείται διακριτικού χαρακτήρα. Εξάλλου, το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση δεν έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού, διότι οι αποδείξεις αφορούσαν μόνον τη Γερμανία.

8 Στις 10 Νοεμβρίου 2005, η νυν αναιρεσείουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του ΓΕΕΑ κατά της αποφάσεως του εξεταστή του ΓΕΕΑ.

9 Με απόφαση της 11ης Ιουνίου 2008, το τέταρτο τμήμα προσφυγών του ΓΕΕΑ απέρριψε την προσφυγή αυτή. Έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι κανένα από τα στοιχεία από τα οποία αποτελείται το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση, δηλαδή το σχήμα, το χρυσαφί φύλλο περιτυλίγματος και η κόκκινη κορδέλα με το καμπανάκι, εξεταζόμενο αυτοτελώς ή από κοινού με τα άλλα, δεν μπορούσε να προσδώσει στο σήμα αυτό διακριτικό χαρακτήρα σε σχέση με τα οικεία προϊόντα. Πράγματι, οι λαγοί αποτελούν μέρος του συνόλου των χαρακτηριστικών σχημάτων τα οποία θα μπορούσαν να έχουν τα προϊόντα σοκολάτας, ιδίως κατά την περίοδο του Πάσχα. Συνεπώς, κατά το εν λόγω τμήμα προσφυγών, το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση στερείται διακριτικού χαρακτήρα, υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 σε ολόκληρη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος να υποτεθεί ότι οι εγκατεστημένοι στη Γερμανία και στην Αυστρία καταναλωτές αντιλαμβάνονται το επίμαχο σχήμα διαφορετικά από τους εγκατεστημένους στα άλλα κράτη μέλη καταναλωτές.

10 Επιπλέον, κατά το τέταρτο τμήμα προσφυγών του ΓΕΕΑ, τα έγγραφα που προσκόμισε η νυν αναιρεσείουσα, τα οποία αφορούν αποκλειστικώς και μόνον τη Γερμανία, δεν επιτρέπουν τη συναγωγή του συμπεράσματος ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση έχει αποκτήσει, για τα οικεία προϊόντα, διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως σε ολόκληρη την επικράτεια της Ένωσης, κατά το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση

11 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του νυν Γενικού Δικαστηρίου στις 18 Αυγούστου 2008, η Lindt άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως του ΓΕΕΑ της 11ης Ιουνίου 2008, προβάλλοντας δύο λόγους ακυρώσεως αντλούμενους, αντιστοίχως, από παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, και από παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού.

12 Όσον αφορά τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, αφού το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση αποτελείται από τρία στοιχεία, τη μορφή ενός καθιστού λαγού, το χρυσαφί φύλλο στο οποίο είναι τυλιγμένος ο λαγός και την κόκκινη κορδέλα με πτυχώσεις στην οποία είναι στερεωμένο ένα καμπανάκι, εξέτασε καθένα από τα στοιχεία αυτά από την άποψη του ενδεχόμενου διακριτικού χαρακτήρα τους, πριν προβεί στη συνολική εξέταση του εν λόγω σήματος.

13 Όσον αφορά τη μορφή ενός καθιστού ή συσπειρωμένου λαγού, το Γενικό Δικαστήριο ενέκρινε τις διαπιστώσεις του τετάρτου τμήματος προσφυγών του ΓΕΕΑ συναφώς και κατέληξε, στη σκέψη 34 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το εν λόγω σχήμα μπορεί να θεωρηθεί ως χαρακτηριστικό σχήμα των σοκολατένιων λαγών και, ως εκ τούτου, ως στερούμενο διακριτικού χαρακτήρα.

14 Όσον αφορά το χρυσαφί φύλλο περιτυλίγματος, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα, στη σκέψη 38 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο σοκολατένιος λαγός τον οποίο εμπορεύεται η αναιρεσείουσα δεν είναι ο μόνος τυλιγμένος σε χρυσαφί φύλλο και υπενθύμισε, στη σκέψη 39 της εν λόγω αποφάσεως, ότι τυχόν πρωτοτυπία δεν θα αρκούσε προς θεμελίωση του διακριτικού χαρακτήρα.

15 Όσον αφορά την κόκκινη κορδέλα με πτυχώσεις, δεμένη ώστε να σχηματίζει ένα φιόγκο, από την οποία κρέμεται ένα καμπανάκι, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, στη σκέψη 44 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν υπήρχε κανένα στοιχείο στη δικογραφία ικανό να θέσει υπό αμφισβήτηση τις εκτιμήσεις του τετάρτου τμήματος προσφυγών του ΓΕΕΑ ούτε τις εκτιμήσεις του εξεταστή του Γραφείου αυτού, ο οποίος διαπίστωσε ότι είναι σύνηθες να διακοσμούνται τα σοκολατένια ζώα ή το περιτύλιγμά τους με φιόγκους, κορδέλες και καμπάνες και ότι, επομένως, τα καμπανάκια και οι φιόγκοι είναι κοινά στοιχεία για τα σοκολατένια ζώα.

16 Όσον αφορά τη συνολική εκτίμηση του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 48 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι τα χαρακτηριστικά του συνδυασμού του σχήματος, των χρωμάτων και της κορδέλας με πτυχώσεις και καμπανάκι δεν είναι αρκούντως διαφορετικά από τα χαρακτηριστικά των βασικών σχημάτων που χρησιμοποιούνται συχνά για τη συσκευασία της σοκολάτας και των προϊόντων σοκολάτας και, ειδικότερα, των σοκολατένιων λαγών. Ως εκ τούτου, δεν είναι τέτοιας φύσεως ώστε να μπορεί να τα συγκρατήσει στη μνήμη του το ενδιαφερόμενο κοινό ως ενδείξεις εμπορικής προελεύσεως. Πράγματι, η συσκευασία σε σχήμα καθιστού λαγού, χρυσού χρώματος, η οποία περιλαμβάνει μια κόκκινη κορδέλα με πτυχώσεις και καμπανάκι, δεν αποκλίνει σημαντικά από τις συσκευασίες των εν λόγω προϊόντων που χρησιμοποιούνται κοινώς στο εμπόριο και, ως εκ τούτου, έρχεται στο νου κατά τρόπο φυσικό ως ένα χαρακτηριστικό σχήμα συσκευασίας των εν λόγω προϊόντων.

17 Στη σκέψη 49 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι τα γραφικά στοιχεία, ιδίως τα μάτια, τα μουστάκια και οι πατούσες, ωσαύτως δεν είναι δυνατό να καταστήσουν το επίμαχο σήμα άξιο να τύχει προστασίας, όπως ορθώς διαπίστωσε το τέταρτο τμήμα προσφυγών του ΓΕΕΑ. Συγκεκριμένα, πρόκειται για στοιχεία τα οποία παρουσιάζει συνήθως κάθε μορφή σοκολατένιου λαγού και δεν έχουν τέτοια καλλιτεχνική ποιότητα ώστε ο καταναλωτής να τα αντιληφθεί ως ένδειξη της προελεύσεως των επιμάχων προϊόντων.

18 Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 51 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η νυν αναιρεσείουσα δεν κατόρθωσε να θέσει υπό αμφισβήτηση την ακρίβεια των κοινώς γνωστών ή διαπιστωθέντων από το ΓΕΕΑ πραγματικών περιστατικών ούτε να αποδείξει ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση έχει εγγενή διακριτικό χαρακτήρα.

19 Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα, στη σκέψη 59 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το τέταρτο τμήμα προσφυγών του ΓΕΕΑ ορθώς έκρινε ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση στερείται διακριτικού χαρακτήρα, υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τον πρώτο λόγο ακυρώσεως.

20 Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε, στη σκέψη 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το επιχείρημα της νυν αναιρεσείουσας ότι, εκτός Γερμανίας, ο σοκολατένιος πασχαλιάτικος λαγός είναι σε μεγάλο βαθμό άγνωστος και, ως εκ τούτου, έχει εγγενή διακριτικό χαρακτήρα στα άλλα κράτη μέλη. Είναι κοινώς γνωστό, κατά το Γενικό Δικαστήριο, ότι οι σοκολατένιοι λαγοί, οι οποίοι πωλούνται προπάντων κατά την περίοδο του Πάσχα, δεν είναι άγνωστοι εκτός Γερμανίας.

21 Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 68 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι θα μπορούσε να υποτεθεί ότι, ελλείψει ενδείξεων περί του αντιθέτου, η εντύπωση που δημιουργεί στον καταναλωτή το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση, το οποίο αποτελείται από ένα τρισδιάστατο σημείο, είναι η ίδια σε ολόκληρη την Ένωση και ότι, ως εκ τούτου, το σήμα αυτό στερείται διακριτικού χαρακτήρα σε ολόκληρη την επικράτεια της Ένωσης.

22 Στη σκέψη 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, συνεπώς, το εν λόγω σήμα πρέπει να έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως σε ολόκληρη την Ένωση, προκειμένου να είναι δυνατό να καταχωρισθεί βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94.

23 Το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, στη σκέψη 70 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η νυν αναιρεσείουσα αποδεικνύει τον διακριτικό χαρακτήρα του επιμάχου σήματος, κτηθέντα διά της χρήσεως εντός των τριών κρατών μελών τα οποία παραθέτει, δηλαδή τη Γερμανία, την Αυστρία και το Ηνωμένο Βασίλειο, τα δικαιολογητικά έγγραφα που αυτή προσκόμισε δεν αποδεικνύουν ότι το σημείο αυτό είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα εντός όλων των κρατών μελών κατά την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως καταχωρίσεως του επιμάχου σήματος.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 71 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν ήταν αναγκαίο να εξετασθεί αν τα έγγραφα πράγματι αποδεικνύουν την ύπαρξη διακριτικού χαρακτήρα του επιμάχου σήματος, κτηθέντος διά της χρήσεως εντός των τριών κρατών μελών που παρέθεσε η νυν αναιρεσείουσα, διότι τούτο δεν θα αρκούσε για την απόκτηση, από το σήμα, διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως σε ολόκληρη την Ένωση.

25 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε και τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως.

Αιτήματα των διαδίκων

26 Με την αίτηση αναιρέσεως, η Lindt ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση και να καταδικάσει το ΓΕΕΑ στα δικαστικά έξοδα.

27 Το ΓΕΕΑ ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει τη Lindt στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

28 Η Lindt προβάλλει δύο λόγους προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως που αφορούν, πρώτον, παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 και, δεύτερον, παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

29 Η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι έκρινε ότι το εν λόγω τρισδιάστατο σημείο στερείται διακριτικού χαρακτήρα και ότι στήριξε την ανάλυσή του στις εκτιμήσεις του ΓΕΕΑ οι οποίες στην ουσία αποτελούν απλώς αορίστως διατυπωμένες υποθέσεις.

30 Η αναιρεσείουσα επικρίνει το Γενικό Δικαστήριο, διότι στη σκέψη 29 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως έκρινε τα εξής:

«Πρώτον, όσον αφορά τη μορφή καθιστού ή συσπειρωμένου λαγού, το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι από τον φάκελο της διοικητικής διαδικασίας ενώπιον του ΓΕΕΑ προκύπτει ότι οι λαγοί αποτελούν μέρος του συνόλου των χαρακτηριστικών σχημάτων που μπορεί να έχουν η σοκολάτα και τα προϊόντα σοκολάτας, προπάντων την περίοδο του Πάσχα, πράγμα το οποίο δεν αμφισβητούν οι διάδικοι. Το τμήμα προσφυγών επεκτείνει τη διαπίστωσή του όχι μόνον ως προς τη Γερμανία και την Αυστρία, αλλά και ως προς άλλα κράτη μέλη της Ένωσης.»

31 Η διαπίστωση αυτή του ΓΕΕΑ αποτελεί καθαρή υπόθεση την οποία η αναιρεσείουσα αμφισβήτησε ρητώς με το υπόμνημα της 6ης Ιουνίου 2007 το οποίο κατέθεσε ενώπιον του ΓΕΕΑ. Κατά την αναιρεσείουσα, το ΓΕΕΑ και το Γενικό Δικαστήριο όφειλαν να λάβουν υπόψη τους την ανάλυση αυτή, προκειμένου να ελέγξουν δεόντως τη συμβατότητα με τον κανονισμό 40/94.

32 Η αναιρεσείουσα αμφισβητεί επίσης το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 38 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά το οποίο η χρήση ενός χρυσού φύλλου για τους σοκολατένιους πασχαλιάτικους λαγούς είναι συνήθης στην αγορά. Η αναιρεσείουσα σημειώνει ότι διαπιστώθηκε η ύπαρξη τριών μόνον άλλων προϊόντων που είναι τυλιγμένα σε χρυσαφί φύλλο. Δύο όμως από τα προϊόντα αυτά διατίθενται στην αγορά μόνον επειδή το επέτρεψε η αναιρεσείουσα. Ένας τόσο περιορισμένος αριθμός προϊόντων δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια τη διαπίστωση ότι το εν λόγω χαρακτηριστικό είναι σύνηθες στην αγορά. Συνεπώς, η νομική εκτίμηση είναι εσφαλμένη επί του σημείου αυτού.

33 Η αναιρεσείουσα υπενθυμίζει ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, σήμα το οποίο αποκλίνει σημαντικά από τα συνήθως ισχύοντα στον κλάδο διαθέτει τον αναγκαίο διακριτικό χαρακτήρα (απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, C-456/01 P και C-457/01 P, Henkel κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2004, σ. I-5089). Κατ' αυτήν, κακώς το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε στην υπόθεση ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση αντιστοιχεί στα γενικώς και συνήθως ισχύοντα στον κλάδο. Το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα αυτό με βάση την εσφαλμένη υπόθεση ότι δεν είχε σημασία το γεγονός ότι οι εν λόγω λαγοί διατίθενται στην αγορά μόνο λόγω συμφωνιών που έχουν συναφθεί με την αναιρεσείουσα. Η νομική εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ότι πρόκειται για σύνηθες σχήμα στηρίζεται στην ύπαρξη τριών άλλων προϊόντων που χαρακτηρίζονται από παρεμφερή στοιχεία. Η εκτίμηση αυτή δεν είναι νομικώς ορθή.

34 Εξάλλου, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση έχει διακριτικό χαρακτήρα ενισχύεται από το ότι το σήμα αυτό έχει καταχωρισθεί εντός δεκαπέντε κρατών μελών.

35 Το ΓΕΕΑ αντικρούει την επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας και υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι η αναίρεση περιορίζεται σε νομικά ζητήματα. Η υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως όμως στηρίζεται σε πραγματικό επιχείρημα της αναιρεσείουσας το οποίο έχει ήδη εξετασθεί προσεκτικά και συζητηθεί επί μακρόν πρωτοδίκως και στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας. Πρόκειται για το ζήτημα αν οι μορφές λαγού και τα χρυσά φύλλα περιτυλίγματος είναι συνήθη στον κλάδο των προϊόντων σοκολάτας.

36 Το ΓΕΕΑ εκτιμά ότι η αναιρεσείουσα, προσάπτοντας στο Γενικό Δικαστήριο ότι δέχθηκε τις αποφάσεις των διοικητικών οργάνων χωρίς να τις επικρίνει, επιδιώκει στην πραγματικότητα μια νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, οπότε το σχετικό επιχείρημα πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο. Το ζήτημα αν οι διατιθέμενες στην αγορά μορφές λαγού είναι παρεμφερείς ή αν υπάρχει, από την οπτική γωνία του ενδιαφερομένου καταναλωτή, τόσο μεγάλη διαφορά μεταξύ της επίμαχης μορφής λαγού και των άλλων μορφών λαγού ώστε να προκύπτει εντεύθεν ότι η επίμαχη μορφή λαγού έχει διακριτικό χαρακτήρα αποτελεί ζήτημα εκτιμήσεως της αντιλήψεως του καταναλωτή και, συνεπώς, ζήτημα εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών.

37 Το ζήτημα του τρόπου κατά τον οποίο ο καταναλωτής αντιλαμβάνεται το περιτύλιγμα σε χρυσαφί φύλλο των επιμάχων προϊόντων σοκολάτας αποτελεί επίσης ζήτημα εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών το οποίο, πλην της περιπτώσεως παραμορφώσεως, δεν μπορεί πλέον να εξετασθεί στο πλαίσιο μιας αναιρετικής διαδικασίας. Συνεπώς, το σχετικό επιχείρημα πρέπει επίσης να απορριφθεί ως απαράδεκτο.

38 Εν πάση περιπτώσει, κατά το ΓΕΕΑ, το Γενικό Δικαστήριο δεν παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά.

39 Όσον αφορά, ειδικότερα, τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, το ΓΕΕΑ υπενθυμίζει ότι μόνον ένα σήμα το οποίο αποκλίνει σημαντικά από τα γενικώς και συνήθως ισχύοντα στον κλάδο και, εξ αυτού του λόγου, μπορεί να επιτελεί τη βασική του λειτουργία προσδιορισμού της προελεύσεως του προϊόντος δεν στερείται διακριτικού χαρακτήρα, υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 (αποφάσεις της 12ης Ιανουαρίου 2006, C-173/04 P, Deutsche SiSi-Werke κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2006, σ. I-551, σκέψη 31, και της 22ας Ιουνίου 2006, C-24/05 P, Storck κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2006, σ. I-5677, σκέψη 26).

40 Κατά το ΓΕΕΑ, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν της νομολογίας αυτής, διαπίστωσε την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση. Το Γενικό Δικαστήριο δεν στηρίχθηκε στις αποφάσεις των διοικητικών οργάνων, αλλά εξέτασε με προσοχή τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας, καθώς και τα διάφορα έγγραφα που αποτελούσαν μέρους του φακέλου του τετάρτου τμήματος προσφυγών του ΓΕΕΑ.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

41 Υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, δεν γίνονται δεκτά προς καταχώριση τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα. Κατά πάγια νομολογία, ο διακριτικός χαρακτήρας ενός σήματος, υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, πρέπει να εκτιμάται, αφενός, σε σχέση με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία ζητείται η καταχώριση και, αφετέρου, σε σχέση με την αντίληψη που σχηματίζει συναφώς το ενδιαφερόμενο κοινό (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Henkel κατά ΓΕΕΑ, προπαρατεθείσα, σκέψη 35, της 22ας Ιουνίου 2006, C-25/05 P, Storck κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2006, σ. I-5719, σκέψη 25, και της 25ης Οκτωβρίου 2007, C-238/06 P, Develey κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2007, σ. I-9375, σκέψη 79).

42 Μόνον το σήμα το οποίο αποκλίνει σημαντικά από τα γενικώς ή συνήθως ισχύοντα στον κλάδο και, εξ αυτού του λόγου, μπορεί να επιτελεί τη βασική του λειτουργία προσδιορισμού της προελεύσεως δεν στερείται διακριτικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 (απόφαση Deutsche SiSi-Werke κατά ΓΕΕΑ, προπαρατεθείσα, σκέψη 31).

43 Εν προκειμένω, από τις σκέψεις 12 έως 14 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, κατά την εκ μέρους του εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς επισήμανε και ακολούθησε τα κριτήρια που έχει καθορίσει προς τούτο η σχετική νομολογία.

44 Εν προκειμένω, αφού υπενθύμισε τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του καθορισμού του διακριτικού χαρακτήρα ενός σήματος αποτελούμενου από το σχήμα του προϊόντος, το Γενικό Δικαστήριο ανέλυσε λεπτομερώς καθένα από τα τρία στοιχεία του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση, δηλαδή τη μορφή καθιστού λαγού, το χρυσαφί φύλλο στο οποίο είναι τυλιγμένος ο σοκολατένιος λαγός και την κόκκινη κορδέλα με πτυχώσεις στην οποία είναι στερεωμένο ένα καμπανάκι και κατέληξε, στις σκέψεις 34, 38 και 44 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι καθένα από αυτά στερείται διακριτικού χαρακτήρα.

45 Το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα όσον αφορά τη συνολική εντύπωση που δημιουργεί το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση, επιβεβαιώνοντας, στη σκέψη 47 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τη σχετική απόφαση του τετάρτου τμήματος προσφυγών του ΓΕΕΑ.

46 Ως εκ τούτου, κατά το πέρας της αναλύσεώς του, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε, στη σκέψη 51 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η νυν αναιρεσείουσα δεν κατόρθωσε να θέσει υπό αμφισβήτηση την ακρίβεια των κοινώς γνωστών ή αποδειχθέντων από το ΓΕΕΑ πραγματικών περιστατικών ούτε να αποδείξει ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση έχει εγγενή διακριτικό χαρακτήρα.

47 Προκειμένου να καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε τα επιχειρήματα τόσο της αναιρεσείουσας όσο και του ΓΕΕΑ και, συνεπώς, δεν μπορεί να του προσαφθεί, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, ότι στηρίχθηκε απλώς στις υποθέσεις και στα επιχειρήματα του ΓΕΕΑ. Αντιθέτως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, πριν καταλήξει ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση στερείται διακριτικού χαρακτήρα, το Γενικό Δικαστήριο προέβη στην εκτίμηση τόσο των συνήθων πρακτικών του κλάδου όσο και της αντιλήψεως του μέσου καταναλωτή, στηριζόμενο στα κριτήρια που απορρέουν από πάγια νομολογία.

48 Εξάλλου, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι έκρινε ότι η μορφή του σοκολατένιου πασχαλιάτικου λαγού καθώς και το χρυσαφί περιτύλιγμα είναι συνηθη φαινόμενα στην αγορά, τα οποία αντιστοιχούν στις συνήθειες του οικείου κλάδου.

49 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι με το επιχείρημα αυτό ζητείται στην πραγματικότητα από το Δικαστήριο να υποκαταστήσει το Γενικό Δικαστήριο στην εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών. Επιδιώκοντας την εκ νέου εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση, η αναιρεσείουσα θέτει υπό αμφισβήτηση, χωρίς να προβάλλει παραμόρφωση ως προς το σημείο αυτό, την ακρίβεια των διαπιστώσεων στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο οι οποίες αφορούν πραγματικής φύσεως εκτιμήσεις και εκφεύγουν της εξετάσεως στην οποία οφείλει να προβαίνει το Δικαστήριο στο πλαίσιο μιας αιτήσεως αναιρέσεως.

50 Όσον αφορά την άποψη που υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, κατά την οποία η ύπαρξη καταχωρίσεων σήματος σε δεκαπέντε κράτη μέλη ενισχύει τον διακριτικό χαρακτήρα του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση, υπό την έννοια του κανονισμού 40/94, επισημαίνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στη σκέψη 55 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι υφιστάμενες στα κράτη μέλη καταχωρίσεις συνιστούν απλώς ένα γεγονός που μπορεί να λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο της καταχωρίσεως ενός κοινοτικού σήματος, δεδομένου ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση πρέπει να εκτιμάται βάσει της σχετικής κανονιστικής ρυθμίσεως της Ένωσης, και ότι, συνεπώς, το ΓΕΕΑ δεν οφείλει να υιοθετήσει τις απαιτήσεις και την εκτίμηση των αρμοδίων εθνικών αρχών ούτε υποχρεούται να καταχωρίσει το επίμαχο σήμα ως κοινοτικό σήμα βάσει τέτοιων σκέψεων (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Develey κατά ΓΕΕΑ, προπαρατεθείσα, σκέψεις 72 και 73).

51 Από όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτος και εν μέρει αβάσιμος.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94

Επιχειρήματα των διαδίκων

52 Η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι έκρινε, στη σκέψη 70 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι προκειμένου να γίνει δεκτό προς καταχώριση λόγω της χρήσεως ενδεχομένως του έγινε, το επίμαχο σήμα πρέπει να έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως εντός όλων των κρατών μελών. Κατ' αυτήν, η θέση αυτή είναι εσφαλμένη για δύο λόγους.

53 Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο παραγνώρισε το γεγονός ότι ο διακριτικός χαρακτήρας σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση πρέπει να έχει αποκτηθεί διά της χρήσεως μόνον εντός των κρατών μελών στα οποία το σήμα αυτό δεν διέθετε εγγενή διακριτικό χαρακτήρα. Το σήμα όμως του οποίου ζητείται η καταχώριση διέθετε εγγενή διακριτικό χαρακτήρα εντός δεκαπέντε κρατών μελών. Συνεπώς, στα κράτη αυτά, δεν πρέπει να απαιτείται η απόκτηση από το επίμαχο σήμα διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το σήμα αυτό διέθετε στο μεγαλύτερο μέρος της Ένωσης εγγενή ή κτηθέντα διά της χρήσεως διακριτικό χαρακτήρα. Κατά την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως καταχωρίσεως του επιμάχου σήματος, η Ευρωπαϊκή Ένωση απαρτιζόταν από 25 κράτη μέλη τα οποία είχαν συνολικώς 465,7 εκατομμύρια κατοίκους. Το επίμαχο σήμα διέθετε εγγενή ή κτηθέντα διά της χρήσεως διακριτικό χαρακτήρα όσον αφορά 351,3 εκατομμύρια κατοίκους συνολικώς, πράγμα το οποίο αντιστοιχεί στο 75,4 % του πληθυσμού της Ένωσης ως είχε κατά την εν λόγω ημερομηνία.

54 Δεύτερον, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94 ορίζει ότι το κοινοτικό σήμα έχει ενιαίο χαρακτήρα και ότι παράγει τα αυτά αποτελέσματα σε ολόκληρη την Ένωση. Συγκεκριμένα, όσον αφορά την εκτίμηση της δυνατότητας καταχωρίσεως ενός σήματος και ιδίως

όσον αφορά τον διακριτικό του χαρακτήρα, η Ένωση θα πρέπει να θεωρηθεί ως ενιαία κοινή αγορά. Θα ήταν εσφαλμένο να ληφθούν ως βάση οι εθνικές αγορές μεμονωμένα. Το ζήτημα της κτήσεως διακριτικού χαρακτήρα από ένα σήμα πρέπει να επιλύεται βάσει ολόκληρου του πληθυσμού, χωρίς διάκριση αναλόγως των εθνικών αγορών. Ως εκ τούτου, αν ένα σήμα διαθέτει διακριτικό χαρακτήρα τον οποίο έχει αποκτήσει ως προς το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της Ένωσης θεωρούμενου στο σύνολό του, τούτο θα πρέπει να αρκεί προκειμένου να παρασχεθεί προστασία στο σήμα αυτό στο σύνολο της ευρωπαϊκής αγοράς.

55 Το ΓΕΕΑ αποκρούει τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας, τα αριθμητικά στοιχεία τα οποία παραθέτει, των οποίων η πηγή παραμένει αόριστη, και εκ των οποίων ουδόλως προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.

56 Κατά το ΓΕΕΑ, στις σκέψεις 64 επ. της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε ορθώς τη νομολογία κατά την οποία, αφενός, για την κτήση, από ένα σήμα διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, απαιτείται ένα σημαντικό ποσοστό τουλάχιστον του ενδιαφερόμενου κοινού να αναγνωρίζει, χάρη στο εν λόγω σήμα, τα οικεία προϊόντα και υπηρεσίες ως προερχόμενα από συγκεκριμένη επιχείρηση και, αφετέρου, όσον αφορά την εδαφική έκταση στην οποία πρέπει κτηθεί διακριτικός χαρακτήρας, ένα σήμα μπορεί να καταχωρισθεί βάσει της διατάξεως αυτής μόνον αν αποδεικνύεται ότι απέκτησε, διά της χρήσεως που του έγινε, διακριτικό χαρακτήρα εντός του τμήματος της Ένωσης στο οποίο δεν είχε ab initio τέτοιο χαρακτήρα.

57 Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι δεν συνέτρεχε λόγος να εξετάσει αν τα έγγραφα που προσκόμισε η νυν αναιρεσείουσα αποδείκνυαν πράγματι ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση διαθέτει διακριτικό χαρακτήρα κτηθέντα διά της χρήσεως εντός των τριών κρατών μελών που παρέθεσε η τελευταία, δεδομένου ότι τούτο δεν αρκεί εν πάση περιπτώσει για να αποδειχθεί ότι το σήμα αυτό απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως εντός ολόκληρης της Ένωσης.

58 Ως εκ τούτου, το ΓΕΕΑ προτείνει να απορριφθεί ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως ως προδήλως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

59 Υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, ο απόλυτος λόγος απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του ίδιου κανονισμού δεν αποκλείει την καταχώριση σήματος, αν αυτό έχει αποκτήσει, για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία ζητείται η καταχώριση, διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσεως που του έχει γίνει.

60 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ένα σήμα μπορεί να καταχωρισθεί βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 μόνον αν αποδειχθεί ότι απέκτησε, διά της χρήσεως που του έγινε, διακριτικό χαρακτήρα εντός του τμήματος της Ένωσης στο οποίο δεν είχε ab initio τέτοιο χαρακτήρα (βλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2006, C-25/05, Storck κατά ΓΕΕΑ, προπαρατεθείσα, σκέψη 83).

61 Κατ' εφαρμογήν αυτής της νομολογίας κατέληξε το Γενικό Δικαστήριο στο εκτιθέμενο στη σκέψη 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως συμπέρασμα ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση πρέπει να έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως εντός ολόκληρης της Ένωσης. Το συμπέρασμα αυτό δεν βαρύνεται με πλάνη περί το δίκαιο καθόσον, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 51 και 68 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η αναιρεσείουσα δεν κατόρθωσε να αποδείξει ότι το εν λόγω σήμα έχει εγγενή διακριτικό χαρακτήρα και ότι η διαπίστωση αυτή ισχύει για ολόκληρη την επικράτεια της Ένωσης. Για τον λόγο αυτόν, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της αναιρεσείουσας, ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση διαθέτει εγγενή διακριτικό χαρακτήρα εντός δεκαπέντε κρατών μελών και ότι, επομένως, εντός των κρατών αυτών, δεν πρέπει να απαιτείται η κτήση από το σήμα αυτό διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως, ούτε μπορούν να γίνουν δεκτά τα στατιστικά στοιχεία που αυτή προσκόμισε προς στήριξη του εν λόγω επιχειρήματος.

62 Όσον αφορά το επιχείρημα της αναιρεσείουσας ότι, δεδομένου ότι το κοινοτικό σήμα έχει ενιαίο χαρακτήρα, η εκτίμηση του ζητήματος αν ένα σήμα έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως δεν πρέπει να στηρίζεται στις εθνικές αγορές μεμονωμένα, επισημαίνεται ότι, μολονότι είναι αληθές ότι, κατά την υπομνησθείσα στη σκέψη 60 της παρούσας αποφάσεως νομολογία, η κτήση από ένα σήμα διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως πρέπει να αποδεικνύεται για το τμήμα της Ένωσης στο οποίο το σήμα αυτό δεν είχε ab initio τέτοιο χαρακτήρα, θα ήταν υπερβολικό να απαιτείται να αποδειχθεί η κτήση αυτή για κάθε κράτος μέλος μεμονωμένα.

63 Πάντως, όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο δεδομένου ότι, εν πάση περιπτώσει, η αναιρεσείουσα δεν απέδειξε στον απαιτούμενο βαθμό την κτήση, από το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση, διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως σε ολόκληρη την επικράτεια της Ένωσης.

64 Επομένως, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

65 Υπό τις συνθήκες αυτές, η υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

66 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, που εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 118 του ίδιου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το ΓΕΕΑ ζήτησε την καταδίκη της Lindt στα έξοδα και αυτή ηττήθηκε, πρέπει η Lindt να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει την Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli AG στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)